

מילון מונחים קולנוע וטלוויזיה

אירוע מחולל – נקודת מפנה ראשונה בעלילה; אירוע (לרוב חיצוני) המציב את הדמות בפני מכשול פנימי.

אוף-סקרין – מקור הקול נמצא בסצנה אך אינו נראה על המסך ברגע השמעתו
אקונפליקט (Econflict) – הדהוד הקונפליקט הקיומי של הדמות הבדיונית בתודעתו של הכותב, באופן אשר מציף את הקונפליקט הקיומי שלו.
ניסוח הקונפליקט הקיומי של הדמות הבדיונית מהווה, הלכה למעשה, פרשנות עקיפה לקונפליקט הקיומי של הכותב. על כן, מעמד התיאור העלילתי של פתרון הקונפליקט הקיומי של הדמות, הנו מעמד של **התבוננות פנימית אקטיבית**. על מנת לפשט את התהוותה של התבוננות פנימית אקטיבית (לכל הפחות בהקשר זה), בשלב ההצפה נוצרת השקה בין הקולנפליקטים – בין זה הבדיוני, של הדמות, לבין זה של הכותב/ת. הצפה זו היא שהופכת צורך לא מודע לצורך מודע, הן עבור הדמות והן עבור הכותב אותה. ה-אקונפליקט מוביל את הכותב/ת להכרה בהכרה המוסרית עבור הדמות: מימוש צורך אותנטי אשר מולו ניצב צורך כוזב (שמקורו ברצון הלא מודע – הרצון להימנע מכאב נפשי).

עבור הכותב/ת זוהי שעת מבחן – האמת גלויה בפני הנפש, ואין באפשרותה לחמוק. שעת מבחן זו מאפשרת לכותב/ת, במקרה הצורך, הזדמנות לגיבוש תפיסת עולמם, כמו גם עיצוב מחודש של זהותם. שכן, בשלב זה, הגילוי העצמי של הדמות - בעקבות פתרון הקונפליקט - חופף לגילוי העצמי של הכותב. חפיפה זו מזקקת את האמירה של היצירה – התמה שלה.

אקסטרים קלוז-אפ – צילום מקרוב מאוד (אם של דמות אנושית – מאמצע המצח ועד הסנטר)

גילוי עצמי – מה שהדמות מגלה על עצמה במעמד הקונפליקט המרכזי (מה שהיא תגלה הוא התמה של הסרט או הסדרה)

ווייס אובר (voice over) – קול שמקורו אינו מופיע בסצנה בעת השמעתו
מיז-אן-סצנה (מיזנסצנה) – ארגון כל מרכיבי הסצנה המצולמת – שחקנים, ניצבים, אמצעים חזותיים. כל מה שנקלט בעדשה

סביבה אמורפית – קול פנימי שבביכול מייצג את סך מחשבות הסביבה הפיזית
סב-טקסט – המשמעות הלא נאמרת של המבט, תנועת הגוף או הטקסט (הדיאלוג), כמו גם הכוונה ההפוכה של המילים הנאמרות

סיקוונס – סדרה רציפה של שוטים או של סצנות (נהוג בין 3 ל-5) המתארת אירוע עלילתי או רעיוני מתמשך.

סצנה – אירוע המתרחש במקום ובזמן אחד

עריכה צולבת/מקבילה – הצלבה של שוטים השייכים לשתי סצנות, או יותר, המתרחשות על צירי זמן שונים

פייד-אאוט – העלמות הדרגתית של תמונה (לרוב לשחור)

פלר (flare) – הבזק של אור על פילם. מתרחש כשהעדשה קולטת את מקור האור או כשהאור חוזר ישירות למצלמה.

פלאשבק – שוט, סצנה או סיקוונס של אירוע שהתרחש בעבר.

צורך לא מודע – צורך רגשי עמוק שהופך למודע במעמד הקונפליקט המרכזי (הדמות מגלה מה היא באמת צריכה).

קונפליקט קיומי – רגע השיא של הסרט או הסדרה. זהו רגע מכריע שאין ממנו חזרה - הרגע שבו הדמות עומדת בפני קבלת החלטה גורלית.

מעמד הקונפליקט הקיומי בעלילה הוא שלב של התגלות. כל מה שהיה חבוי בתת מודע של הדמות צף על פני השטח בנקודת הקיצון הזו; האמת מתגלה. כך שעבור הדמות הנדרשת לקבל החלטה, זהו שלב של פעולה מתוך מודעות: כשהדמות מודעת לסכנה הברורה והמוחשית של ההתנהגות שלה, ומנגד, היא מגלה מה היא באמת צריכה. היא לגמרי מודעת להשלכות של הבחירה. הבחירה תחשוף בפניה איזה מן אדם היא, ובהכרח תשפיע על התפישה העצמית שלה.

קלז-אפ – צילום תקריב. אם של דמות אנושית: מהצוואר ועד קצה הקודקוד

רצון לא מודע – הרצון להימנע מהתמודדות עם הפחד הכי עמוק – שם הכאב הכי גדול. **שוט** – צילום רצוף

שוט מכונן (אסטבלישינג שוט, מכונה גם "מאסטר שוט") – שוט רחב, רציף, מצולם ממרחק (לרוב לונג שוט), הפותח את הסצנה. מספק לצופה את כל ההקשר של השוטים הבאים המצולמים מקרוב יותר.

שוט מכונן חוזר (רי-אסטבלישינג שוט) – חזרה אל שוט מכונן מקורי בסצנה, שתפקידה להזכיר לצופה את ההקשר הפיזי (מקום התרחשות הסצנה) של השוטים המצולמים יותר מקרוב

שוט של נקודת מבט (פוינט אוף ויו - POV) – שוט שמצולם מנקודת מבטה של אחת הדמויות בסרט – כל מה שהמצלמה רואה, הדמות רואה. בא לידי ביטוי בשוטים שמעבירים רגשות, תחושות, מצב נפשי, מחשבות, הלך תודעתו. מכונה גם "מצלמה סובייקטיבית". **תמה** – האמירה של הסרט או הסדרה.

מהראש למסך